

מזכר

תאריך: 21 יוני 2015
מאת: עו"ד מאור רוט

שלום רב,

תמצית רלוונטית –

נושא:

דו"ח ועדת הבדיקה בעניין מינוי בעלי תפקידים בשכר על ידי ביהמ"ש

להלן **תמצית אופרטיבית** רלוונטית לענייני ארגון המהנדסים והאדריכלים העצמאיים של דו"ח ועדת הבדיקה בעניין מינוי בעלי תפקידים בשכר על ידי בית המשפט, אשר פורסם בחודש ספטמבר 2013.

הדו"ח, ככלל, עוסק בניסיון להסדיר בצורה אחידה את מנגנון מינוי מומחים ובעלי תפקידים אחרים מטעם בית המשפט – צורת בחירתם, קביעת זהות גורם ממנה, תהליך המינוי עצמו ושקיפותו. בנוסף, הדו"ח מספק המלצות בנוגע למנגנון הסדרת שכר טרחתם של המומחים ובעלי התפקידים אשר ממונים על ידי בית המשפט.

כפי שמצוין בדו"ח (בעמודים 26-28), בפני הוועדה הובאה עמדת ארגון המהנדסים והאדריכלים העצמאיים, באמצעות היו"ר, אינג' שמואל אנגל. העמדה כללה שני נושאים עיקריים – (1) מבחינה מקצועית, על בתי המשפט למנות מומחים לפי התמחותם הדיסציפלינרית, ולא "לערבב" בין תחומים שונים בהנדסה האזרחית, כפי שנוהגים לעשות מפעם לפעם; (2) יש לבחור את המומחים בשים לב למקצועיותו וניסיונו של המומחה, וללא התחשבות בפרמטר המחיר המוצע עבור חוות דעת המומחה. מן הראוי והנדרש הוא להתחשב בעיקר באיכותו של המומחה, בניסיונו ובמידת מומחיותו הרלוונטית זאת כפרמטרים שמשקלם רב הרבה יותר מפרמטר השכר.

במהלך הדו"ח, פירטה הוועדה את העמדות השונות שהוצגו בפניה, את עמדות חברי הוועדה, את המחלוקות שהתעוררו, את ההשוואה למצב באירופה ובעולם ועוד. להלן ההמלצות הסופיות של הוועדה, **בתמצית**, הרלוונטיות לארגון:

א. לעניין מנגנון מינוי מומחים על ידי בית המשפט:

1. מנגנון מינוי המומחים ובעלי התפקידים בשכר הממונים על ידי בית המשפט יוסדר בצורה רגולטיבית, באמצעות תקנות רלוונטיות.

2. המודל שנבחר, לאחר התלבטות ומחלוקות, ביחס לאופן מינוי המומחים, הינו **מודל רשימות המומחים**. הוועדה קבעה כי יש להתקין תקנות בכל תחום (פלילי/אזרחי) שבמסגרתן ייקבע המנגנון למינוי מומחים מטעם בתי המשפט, לרבות התווית קריטריונים למינוי המומחים (כישורים/ותק), כיצד תנוהל הרשימה ועל ידי מי.

שגיאה! שם מאפיין מסמך לא ידוע.

3. תוקם "יחידה לפיקוח על רשימות המומחים ובעלי התפקידים", בניהול עורך דין הכשיר להתמנות לשופט בית המשפט השלום, אשר תפקח על ניהול רשימות המומחים.
4. הקריטריונים הנדרשים להיכלל בכל רשימה ורשימה ייקבעו בתקנות בצורה מסודרת.
5. ייקבעו מספר פעימות בשנה בהן ניתן יהיה להיכנס למאגר. ככל הנראה – פעם אחת מרוכזת בשנה, ועוד פעימה שבה תתאפשר כניסה למאגר "מטעמים מיוחדים שיירשמו".
6. הנחת העבודה תהיה כי כל מומחה שמצוי ברשימה הינו מוכשר וראוי. יחד עם זאת, ניתן יהיה לסטות מעיקרון השוויוניות וחלוקת העבודה בסבב, לפי שיקול דעת השופט הרלוונטי הדין בתיק מסוים. כלשון הדו"ח: "צא ואמור, הכלל חלוקה שוויונית ושווה, היוצא מהכלל חריגה כדי מינויים חוזרים במקרים מיוחדים ומנימוקים שירשמו".

ב. לעניין שכר הטרחה של המומחים:

7. אין לאפשר לשופט לנהל "משא ומתן" עם מומחה ביחס לשכר טרחתו. נושא שכר הטרחה יוסדר בתקנות, תוך התייחסות לשוני בין תחומי המומחיות ובין בעלי התפקיד הרלוונטי.
8. שכר הטרחה צריך להיקבע על פי גודל התיק, ותק המומחה ותחום כל המומחיות, כאשר לכל תחום מומחיות נבחנה השאלה האם יש להבחין בגובה שכר הטרחה בין הערכאות השונות; האם יש לחייב תוספת תשלום עבור שאלות הבהרה.
9. עיקרון העל שנקבע הוא ששכר הטרחה ייקבע מראש, כאשר ייקבע רף עליון מקסימאלי ורף תחתון בסיסי. הרף ישתנה בהתאם לוותק ולמהות הבדיקה. הוותק ישמש תנאי סף להעלאת דירוג שכר הטרחה. ניתן יהא לחרוג מהרף העליון (עד סטייה בשיעור של 50%) במקרים מיוחדים, על פי שיקול דעתו של השופט (למשל – בתיקים גדולים במיוחד).
10. הוחלט כי לגבי שאלות הבהרה או עבור מתן עדות ייקבעו סכומים נפרדים. מעבר לעשר שאלות הבהרה, ניתן יהא לחייב בתשלום נוסף, עד סך של 1,500 ש"ח.
11. יש לקבוע את סכום שכר הטרחה שישולם עבור הופעה בדיון (בין 1,200 ש"ח עד 1,500 ש"ח).
12. מנגנון הפקדת שכר טרחה למומחה יוסדר בתקנות והוא מנדטורי. יופקד פיקדון בבית המשפט לפני המינוי, בדומה להפקדת פיקדון בערעור. ההפקדה תשמש תנאי לפנייה למומחה, כמו בהליך הערעור. אי הפקדה תיחשב כוויתור על המינוי. בדומה לסמכות בית המשפט למחוק הליך, כך יימחק המינוי.
13. לדו"ח צורפה טיוטת תקנות רלוונטית – בטיטה זו נקבע שכר טרחה קבוע מראש למומחים רפואיים (4,000-5,000 ₪), מומחים פסיכיאטריים, ועוד. לגבי מהנדסים, אדריכלים, שמאי מקרקעין, או מומחים אחרים – נקבע שלא יהיה סכום קבוע מראש, אלא שכר הטרחה "ייקבע מראש על ידי בית המשפט בפתח הדיון".